

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Mart Uusjärv
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 04.08.2025 nr 1.1-16/2021-1

Meie 02.09.2025 nr 2.2.-1/25/35-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) menetluses on Sotsiaalministeeriumi taotlus uuringus „Uuring täisealiste puude raskusastme tuvastamise lõpetamisest ja puudega seotud toetuste ning hüvede ümber korraldamisest“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta.

Tutvunud teie taotlusega, palun taotlust täiendada vastavalt alljärgnevale:

1. Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 lõike 4 kohaselt kontrollib asjaomase valdkonna eetikakomitee IKS paragrahvis 6 sätestatud tingimuste täitmist, kui uuring põhineb eriliiki isikuandmetel. Taotluse kohaselt hõlmab uuring eriliigilisi isikuandmeid ning taotlus on esitatud kooskõlastamiseks eetikakomiteele. Palun edastage Andmekaitse Inspektsioonile eetikakomitee otsus, kui olete selle saanud.
2. Taotluse punktis 8 on öeldud:
 - 2.1. *EUROMOD andmestik on juba varasemalt kokku pandud Rahandusministeeriumi tellimusel (Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi soovil). EUROMODi andmestik on koostatud kasutades andmeid erinevatest registritest, mille kirjeldus on esitatud punktis 9.3. Kõiki EUROMODis kasutatavaid registriandmeid haldab Statistikaamet. Registriandmed on juba Statistikaameti varasema projekti raames (EUROMODi arendamine) ühendatud üheks andmestikuks, mis sobib EUROMODi mudelis sisendandmestikuna kasutamiseks. Andmestik on ka juba varasemalt pseudonümiseeritud, seega on andmetega kokku puutuvate inimeste arv minimaalne. Kuigi EUROMODi sisendandmestiku andmekoosseis on esitatud taotluse lisas 7, siis palun erinevate tõlgenduste vältimiseks taotluses täpsustada, et EUROMODis kasutatakse uuringu läbiviimiseks andmeid ainult lisas 7 loetletud andmekoosseisus ja konkreetset selle uuringu jaoks minimaalselt vajalikus mahus, kuivõrd EUROMODi mudel võimaldab saab kasutada andmeid oluliselt laiemas ulatuses.*
 - 2.2. *Eesti Sotsiaaluuringu 2016–2024 mikroandmestik on juba varasemalt Statistikaameti poolt kokku pandud ning pseudonümiseeritud. Eesti Sotsiaaluuring on üks riikliku statistikatöödest. Eesti Sotsiaaluuringu andmestik koosneb nii Eesti elanikelt küsitlusega kogutud andmetest kui registriandmetest. ESU täpsem kirjeldus on esitatud Statistikaameti lehel. Andmed kogutakse isikustatud kujul ja neid ei pseudonümiseerita ega anonümiseerita, sest sellisel juhul ei ole võimalik andmetele lisada punktis 5 kirjeldatud lisatunnuseid, ilma milleta pole võimalik mõju-uuringut läbi viia. Palun ESU andmestiku uuringus kasutatav andmekoosseis taotluses eraldi välja tuua, arvestades IKÜM artikli 5 lõike 1 punktides b) ja c) sätestatud eesmärgipärasuse ja minimaalsuse nõudeid.*
3. Palun täpsustada ja täiendada **kogu** kvalitatiivintervjuude läbiviimise protsessi. Sealhulgas, kuidas toimitakse, kui intervjuueeritav ei soovi intervjuu salvestamist, kas intervjuude kohta

koostatavad kokkuvõtted anonüümitakse või pseudonüümitakse ning kui jah, siis palun protsess kirjeldada? Juhul kui intervjuude kokkuvõtted anonüümitakse või pseudonüümitakse, siis arvestades intervjuu avatud küsimusi, kas intervjuu tekst puhastatakse? Palun täpsustage, kas koos kontaktandmete ja intervjuu salevestistega koos hävitatakse ka andmesubjektide nõusolekud? Palun põhjendage valimi moodustamise taustatunnuste valikut ning SKA-le esitatava kontaktandmete saamise päringuga tasutatunnuste edastamist, arvestades eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõttega.

4. Taotluse punktis 10. on kirjeldatud registriandmete pseudonümiseerimist. Palun täpsustada intervjuude osas (vt ka eelnev p 3).
5. Taotluse punkti 10.2. kohaselt hävitatakse andmeandjate poolt uuringu jaoks koostatud nimekirjad pärast andmekvaliteedi kontrolli ja vastava teate saamist uuringu läbiviija poolt hiljemalt 2026.a I kvartali lõpuks. Palun täpsustada, kuidas uuringu vastutav töötleja veendub andmete hävitamises.
6. Palun taotluse punktis 10.3. selle uuringu jaoks koostatud andmestike hävitamise ja/või andmestikele juurdepääsu sulgemise tähtaeg vähemalt aasta ja kvartali täpsusega välja tuua.
7. Taotluse punktis 10.3. on nimetatud lisaks teadusartikli koostamine ning võimalik täiendav statistiline analüüs. Palun selgitada teadusartikli koostamise ja täiendava analüüsi seos taotluses kirjeldatud poliitika kujundamise eesmärgil läbiviidava uuringuga ning selleks vajalik täiendava analüüsi andmetöötlus ära kirjeldada.
8. Taotluse punkti 11 kohaselt andmesubjekte nende isikuandmete töötlemisest ei teavitata, kuivõrd teavitamine ei ole võimalik/põhjendatud, kuna andmete töötlemine ei kahjusta andmesubjekti huve, sest väljund on teaduslik üldistus. Isikuandmete kaitse üldmääruse üheks oluliseks põhimõtteks on läbipaistvuse põhimõte. Läbipaistvuse tagamiseks tuleb andmesubjekte isikuandmete töötlemisest teavitada vastavalt IKÜM artiklitele 12 – 14 konkreetselt selles uuringus toimuvast andmetöötlusest. Üldmäärus küll kehtestab ka andmesubjektide teavitamata jätmise alused, kuid neid saab rakendada pigem erandlikel asjaoludel. Antud uuringu taotluses ei nähtu selliseid erandlikke asjaolusid, mis takistavad isikute teavitamist. Teavitada on võimalik ka üldisemalt, läbi (sotsiaal)meedia, ministeeriumi vm asutuse kodulehe kaudu vms viisil. Kui Sotsiaalministeeriumi tellimisel või osalusel läbi viidud uuringud avaldatakse Sotsiaalministeeriumi kodulehel, siis on iga uuringu juurde võimalik lisada konkreetse uuringu andmekaitsetingimused. Seega palun kaaluda andmesubjekti teavitamise võimalusi ja vastavalt sellele taotlust täiendada. Kui leiate, et isegi ka üldine andmesubjektide teavitamine võimalikuks ei osutu, palun seda otsust põhjendada.
9. Taotluse punktis 9 on välja toodud valim, kelle eriliiki isikuandmeid uuringus töödeldakse. Valimi suurust arvestades tuleb esitada andmekaitsealane mõjuhindang või kui seda ei ole koostatud või ei koostata, siis otsust põhjendada, arvestades isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artiklis 35 sätestatuga. IKÜM art 35 lg 1 kohaselt peab isikuandmete vastutav töötleja hindama enne isikuandmete töötlemist kavandatavate isikuandmete töötlemise toimingute mõju isikuandmete kaitsele, kui isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmäärke arvesse võttes tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht. IKÜM art 35 lg 3 loetleb olukorrad, millal andmekaitsealase mõjuhindangu tegemine on nõutav, mh on hinnangu koostamine kohustuslik, kui toimub füüsiliste isiklike aspektide süstemaatiline ja ulatuslik hindamine, mis põhineb automaatsel isikuandmete töötlemisel, sealhulgas profiilianalüüsil, ja millel põhinevad otsused, millel on füüsilise isiku jaoks õiguslikud tagajärjed või mis samaväärselt mõjutavad oluliselt füüsilist isikut, samuti ka eriliigiliste isikuandmete ulatuslik töötlemine. Inspeksiooni koostatud isikuandmete töötleja üldjuhendis² on selgitatud, mis on süstemaatiline ja ulatuslik andmetöötlus. Samuti on toodud

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

² <https://www.aki.ee/isikuandmed/juhendid/isikuandmete-tootleja-uldjuhend>

näiteid suure ohu kohta. Juhendis on viidatud suunistele³, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhinna. Olemasolevast teabest lähtuvalt palun hinnata, kas käesoleval juhul on mõjuhinna koostamine vajalik ja kui on, siis palun see koostada. Kui mitte, siis palun tuua esile sellekohased kaalutlused.

Palun esimesel võimalusel, kuid hiljemalt **16.09.2025** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. **Muudatused palun algtekstist eristada.** Vastus palun saata aadressil info@aki.ee.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib AKI vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel

³ <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236>